

PIRMAS SKYRIUS

Trinkt

I sceną ižengia Vyras

Daugybė moterų sakė, kad balta jam tinka. Moterys, kurios vieną akimirką prižadėdavo amžiną meilę, o kitą užtrenkdavo duris prieš pat nosį. Tad kas gi galėtų jį kaltinti, kad vilki tik juodai?

Pašelė bosiniai būgnai užkuria publikos emocijas. Prožektoriai blyksi į taktą.

Jis ižengia ne pačiu žavingiausiu būdu žmonijos istorijoje. Titas Jensenas, į scenos vidurį įvežtas bagažo vežimeliu, atsiduria tiesiai priešais mikrofono stovą. Būgnai netyla net išjungus mirkšinčias šviesas. Ritmiškai trepsėdami ant žemėtų grindų publikos auliniai ir aptriušė sportbačiai kuria prislopintą gaudesį.

Keletą sekundžių karaliauja tamsa, tada kreidos baltumo šviesos spindulys nusileidžia ant Tito. Jis toks siauras, kad, rodos, galėtų prismeigtį jį prie scenos. Aplodimentai ir švilpimas. Visi žino, kas atsitiks.

Jaunas ir gražus meilės poetas Edis X yra vakaro šeimininkas. Vis garsėjant palaikymo šūksniamsjis išklendžia į sceną apsirengęs kūdikiško žydrumo pižama. Edis kilęs iš Lotynų Amerikos, todėl jo kūno kalba gerokai skiriasi nuo šiaurės europiečių. Jam visiškai priimtina šyptelėti trijų colių atstumu nuo kieno nors veido ir nesijaudinti dėl savo paties ar pašnekovo burnos kvapo.

Edis X aplėlia Titą Jenseną savo tamsiu aksominiu žvilgsniu. Iš pradžių pernelyg ilgai glamonėja, o vėliau paduoda knygą. Jis

lėtai nubraukia oranžinių plaukų sruogą nuo veido ir paslepija ją tarp kitų spalvotų dryžių ilguose ir pasiutusiai tiesiuose juoduose plaukuose. Tada nuleidžia mikrofoną iki Tito ir pasilenkia.

– Mano draugai! – šnipšteli Edis ramiu šiaurietišku akcentu, burną gašliai priglaudės prie mikrofono. Balti dantys švyti prožektorių šviesoje. – Mieli festivalio dalyviai, žiūrėkite ir klausykite! Jis – gyva legenda. Bulvariniai laikraščiai raše apie jo meilės nuotykius dar tada, kai dauguma mūsų né nebuvvo gimę. Jis paraše gal dvylika romaną apie tamsą, klastą ir bjauriai staigią mirtį. Turi asmeninį staliuką Asociacijos bare. Ir net savo vardu pavadiną gérimą. Dabar jis – mūsų scenoje, plačiai atvéręs savo vyzdžius ir pojūčius! Šilti aplodimentai Titui Jensenui – Didžiajam Autoriui!

Publika iš karto prapliumpa juoktis. Dauguma jau matę ši renginį anksčiau. Įjungiamą dar pora papildomų prožektorių ir Titas Jensenas mirkčioja baltoje šviesoje. Jis mato publiką tarsi per miglą ir girdi keletą žemų balsų iš roko scenos kaimyninėje palapinėje. Bando laveriuoti tarp taktų. Taip, žinoma. Dabar jau atsimena. Jis – Poezijos kritikos palapinėje roko festivalyje. Kas gi nutiko vakare? Titas prisimena sédėjęs užkulisiuose ir kalbęs su Edžiu X. Jiedu truputį išgérė, kartu pasilinksmino, pakalbėjo apie meną, literatūrą ir meilę. Tada jis pakilo nuo nežinomo narkotiko, kurį pakišo vienas Edžio grupės draugužių. Viskas dingo. Ne, turbūt tai nėra tinkamiausias žodis. Viskas pradėjo pašélusiai suktis galvoje ir staiga jis buvo uždengtas juodu žiurkės kailiuku ir bėgiojo fluorescenciniame žiurkėno rate. Bėgo ir bėgo, bet mintys, regis, stovėjo vietoje. Atrodė, kad per praėjusias keletą savaičių jo mintys pasistumėjo į priekį vos per vieną raidę. Tada visos šviesos išsijungė.

„Dabar jos jau akivaizdžiai grįžo atgal“, – pagalvojo Titas mirksėdamas prieš šviesą.

Trumpas būgnų griaustelėjimas praneša, kad jau laikas. Jis jaučia, kaip klausytojų artumas nustumia į šalį paskutiniuosius haliucinacijų likučius ir pripildo energijos. Paémės Edžio duotą knygą, garsiai perskaito pavadinimą ir ištaria savo dramatišką lūžtančiu bosu:

– „Švedų monarchų ligos pagal Volframą Kochą. Nuo Gustavo Vazos iki Gustavo V.“

Daugumą klausytojų tampo juoko traukuliai. Beprasmiskai juokinga pramoga stebėti Titą, skaitantį keistas senas knygas, tarsi šios būtų graikų tragedijos. Jis skaito tokia pragariškai teatrališka maniera, kad galėtų pažadinti ir numirėli.

Titas varto knygą kaip pakliūva. Tada pamato didingojo Karolio XIII atvaizdą ir pirmą kartą stabteli. Drebančiu balsu perskaito ištrauką:

– „Buvo akivaizdu, kad pabaiga nebetoli, ir greitai sutarta paskelbti ilgai lauktą galą. Rūmai buvo pilni visų klasių žmonių, susirinkusių sužinoti naujienu apie valdovą. Suvestines skelbė Kordonų salėje. Paskutiniaisiais valdovo valdymo vakarais ten laukę žinomi ir nežinomi žmonės gaudavo arbatos ir punšo. Tik lemtingają naktį aiškiai priderėjo ramybės atmosfera, kai dvaro valdininkai, sargybiniai ir kiti kilmingųjų patarnautojai užmigo ant sofy ir kėdžių.“

Titas paskutiniuosius žodžius ištaria nepaprastai susijaudinęs. Jis stabteli laukdamas reakcijos ir tiria publiką. Dauguma – su ašaromis akyse ir dvilinki iš juoko. Jie dievina Titą, taigi jis tėsia savo deklamaciją:

– „Iš skrodimo protokolo: įdomiausi su smegenimis ir smegeñu dangalais susiję duomenys atskleidžia difuzinę senatvinę smegenų atrofiją ir senatvinį minkštojo ir voratinklinio dangalų padidėjimą. Simptomatologija ir skrodimo duomenys rodo minimalų

senatvinį suminkštėjimą, sukeltą smegenų pamato branduolių ir tilto kraujagyslių aterosklerotinės ligos, taigi tai – tipiška dezintegracijos būsena. Plaučių tyrimai atskleidė galimą plaučių uždegimą su abscesu. Širdies būklė atrodo puiki, o riebalų sluoksniu aplipusios arterijų sienelės – normalū“.

Auditorijoje pasklinda savotiška ramybė. Retkarčiais girdėti krizenant. Titas supranta turės rasti dar patrauklesnių skyrių, kad išlaikytų publikos dėmesį. Velnias, tai nelengva su šita beviltiškai sena knyga! Jis karštligiškai varto. Ar kas nors bus? Kojas laiko atskirai, o ranką – už nugaros. Kita ranka išdidžiu pagarbos gestu pakelia knygą. Jis – Hamletas, knyga – kaukolė.

– „Apie Gustavą V.“, – teatrališkai taria Titas. – Pradedu šia citata: „Teniso praktikavimas niekad nesukelia didelių kūno sužeidimų. Priešingai: jis nuostabiai išlaisvina kūno jėgą ir gyvybingumą. Tą patį sunkiai galėtum pasakyti apie boksa ar imtynes.“ Na, karaliaus nuomonė, kad tenisas – saugus sportas, galbūt šiek tiek perdėta, tam tikromis aplinkybėmis ir pats tai patyrė. Titas tikėjosi apžvelgti šiuos epizodus. – Čia minima keletas nelaimingų atsitikių. „Rimčiausias jų teniso kortuose nutiko 1927-aisiais, kai karalius *paslydo ant kamuoliuko*, griūdamas susitrenkė galvą ir išsinarino koją. Ji išnešė be sąmonės – šis dar ilgai buvo tokios būsenos. Vienas žaidėjas spėjo atstatyti sąnarj, kol atvyko K. K. Olinas, sunmetinis karališkosios šeimos gydytojas. Karalius, teniso žaidimo metu vadintas Ponu G., griūdamas skaudžiai susitrenkė. Atsipeikėjės prieš gydytojo valią pareikalavo, kad ji nuvežtų į Drotningholmo rūmus. Vakare paskambino savo bičiuliams žaidėjams, padėkojo už pagalbą ir pridurė, kad nors labai skaudėjo koją, po bridžo pasijuto geriau. Kaip žinome, karalius Gustavas buvo aistringas bridžo žaidėjas. Vis dėlto išnirimasis sukliudė jam žaisti tenisą *ne mažiau kaip tris mėnesius!*“

Skaitydamas tekstą Titas gestikuliuoja ir placiai mojuoja rankomis. Palapinėje aidi beribiai jaunimo džiaugsmo šūksniai. Tito balsas pasiekia aukščiausią įmanomą dramos tašką.

– „1932-aisiais per vasaros teniso sezoną Bostade karalius paslydo ant seno nuo lietaus sušlapusio dvaro cemento ir staiga par griuvo ant užpakalio. Griūdamas jis susirietė, taigi kaklo nesusitrenkė, bet vis tiek patyrė bjaurų smūgi ir nusibrozdino rankas ir kojas. Tuometinis Rūmų gydytojas Hialmaras Kasermanas išsigando, kad jo didenybė galėjo susižeisti šlaunį, bet kai tik panoro apžiūrėti karalių, jam buvo pasakyta, kad kojai nieko blogo neatsitikę. Net ant jo didenybės rankos išaugę pūliniai neatėmė džiaugsmo žaisti tenisą.“

Klausytojai šokinėja aukštyn ir žemyn ant žemėtų grindų. Jie šaukia ir juokiasi. Tai sustiprina Tito įkarštį, o akis sugauna dar beprotiškesnių teksto detalių. Jis vaizdingai dėsto apie Gustavo Vazos viduriavimą ir vėmimą mirties patale, apie Eriko XIV sunekios formos šizofreniją, paūmėjusią po viešnagės kalėjime, itin temperamentingai apsako, kaip Zigmantas prarado kalbos dovaną, ir papasakoja apie išsipūtusią Karolio XI pūslę.

Jis užbaigia absurdinė istorija apie nuolatinus Adolfo Frederiko vizitus SPA, kaip pašėlęs vėmimas vertė jį dar dažniau ten lankytis ir kaip galiausiai ši beprotiškė grasino sužlugdyti visos karalystės ekonomiką.

– „Karaliaus galvos purvo procedūros davė gerų rezultatų ir Adolfui Frederikui daugiau neberekėjo keisti servetelių ir naktinių kepuraičių du kartus per naktį!“

Plojimai ir švilpimas. Titui atrodo, kad visą pasirodymą lydi didžiulė sėkmė. Jis parodijuoja dvariškį ir žemai nusilenkia modamas ranka.

– RES-PUB-LI-KA! RES-PUB-LI-KA! RES-PUB-LI-KA! – klausytojai pradeda šaukti choru plodami rankomis į taktą.